

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

1

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Lausunnon antaja: Metsästäjäsyndikaatti Ry.

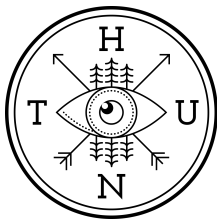
Lisätietoja: Olli-Heikki Huttunen tai Jari Hakulinen

Viite: Lausuntopyyntö VN/36093/2024

Tiivistelmä

Metsästäjäsyndikaatti Ry pitää hallituksen esitysluonnosta metsästyslain 41 §:n muuttamisesta riittämättömänä. Muutos ei käytännössä tuo ratkaisevasti sellaista uutta lupaharkintaan, millä perusteella hallinto-oikeudet ratkaisisivat jatkossa päätöksiään eri tavalla kuin nykyään.

Keskeinen hallituksen esittämä muutos on, että lakiin kirjattaisiin poikkeuslupien päämääriä perusteltavan asetuksella ja hoitosuunnitelmilla. Päämääriä on kirjattu ja perusteltu asetuksien perustelumuistioissa ja hoitosuunnitelmissa tähänkin saakka. Korkein hallinto-oikeus (KHO) ja Euroopan unionin tuomioistuin (EUTI) eivät ole asetuksissa ja kannanhoitosuunnitelmissa esitettyjä perusteita pitäneet itsessään riittävänä, vaikka ovat suoraan kyseisiä perusteluja käsitelleet. Esimerkiksi asetuksen perustelumuistiossa esitetty päämäärä salametsästyksen ehkäisystä hyväksyttiin yksiselitteisesti 16 artiklan 1 kohdan e-alakohdan mukaiseksi päämääräksi, mutta asetuksen perustelumuistiossa ja lupapäätöksessä esitettyjä perusteita päämäärän saavuttamiseksi EUTI ja KHO eivät katsoneet riittäviksi.



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

2

Ehdotettu lakimuutos esitetyssä suppeudessaan ei siten merkittävästi lisää asetuksen merkitystä verrattuna aiemmin annettuihin asetuksiin, vaan kyse tulisi edelleen olemaan siitä, miten perusteellisesti (tieteellisesti ja teknisesti) päämäärät perusteltaisiin. Siis aivan kuten aiemminkin; kansallisia kannanhoitosuunnitelmia sekä asetusten perustelumuiot on otettu lupaharkinnassa huomioon ja EU:n tuomioistuin on niiden merkityksen myös tunnustanut. Merkityksen lisääminen metsästyslakiin ei tilannetta muuta.

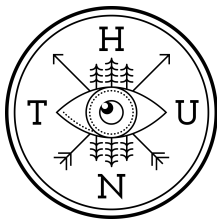
Sitä vastoin nyt ehdotetun lakimuutoksen sanamuoto antaa Riistakeskukselle mahdollisuuden jatkossa jopa olla huomioimatta hoitosuunnitelmia. Näin ei tule olla.

Lisäksi suotuisan suojelutason viitearvot on hallituksen esityksessä (hallituksen esityksessä "vähimmäiskanta") säädetty määritettäväksi vain tarvittaessa ja vain asetuksella. Perustelemme tässä lausunnossa, miksi suotuisan suojelutason viitearvot on suurpedoille määritettävä ja miksi ne on kirjattava lakiin, eikä määritettävä asetuksella.

Tässä lausunnossa käsitellään perustellen seuraavat parannustarpeet:

Tarkennustarpeet lakitekstiin:

1. **Suotuisan suojelutason viitearvo on kirjattava lakiin.** Petopolitiikan ja sen toimeenpanon jatkuvuuden ja ennakoitavuuden vuoksi susi- ja muiden suurpetokantojen vähimmäismäärät tulee säätää lailla, ei ministeriön asetuksella. Hallituksen esityksen mukaan ne voisi jättää myös asettamatta.
2. **Lakitekstiin tulisi kirjata, että kohdassa 41 a poikkeuksen soveltamiseksi tulee olla erityinen ongelma tai tilanne, johon on puututtava.** Esimerkkejä konkreettisina erityisinä ongelmina ja tilanteina pidettävistä seikoista kirjattaisiin lain taustamuistioon. Perustelumuiot esimerkkejä ei tule tehdä poissulkevasti, vaan siten että esimerkiksi luvanhakija voi osoittaa



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

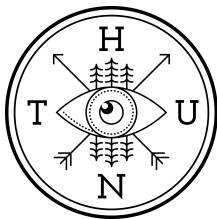
3

myös jonkin muun erityisen ongelman tai tilanteen olemassaolon hakemuksessaan.

3. Lisäksi lakiin tulisi kirjata, että ministeriö voi asetuksella ja kannanhoitosuunnitelmalla puuttua muihinkin erityisiin ongelmiin ja tilanteisiin. Myös asetuksen perusteluihin tulee kirjata, etteivät ne ole poissulkevia.
4. **Luvan myöntäjälle ei tule antaa valtuutta jättää kannanhoitosuunnitelmaa huomiotta lupaharkinnassa.** On joko kirjattava niin, että kannanhoitosuunnitelma on otettava huomioon, tai sitten kannanhoitosuunnitelma on jätettävä kirjaamatta lakitekstiin.

Tarkennustarpeet lain taustamuistioon.

5. **Erityisen ongelman tai tilanteen kuvaaminen.** Lain perusteluissa on esimerkiksi todettava, että sosiaalinen konflikti on erityinen ongelma tai tilanne, johon on puututtava. Siten sosiaalisten ongelmien lieventäminen olisi hyväksyttävä päämäärä kannanhoidolliselle metsästykselle. Samoin erilaisten vakavien seurausten riskien kasvu voisi myös olla sellainen erityinen ongelma tai tilanne, johon olisi puututtava jo ennen riskien realisoitumista. Tämä koskee kannanhoidollisen metsästyksen lisäksi myös 16 artiklan 1 kohdan alakohtia a-c.
6. **Luvanhakijan oikeuksien toteutuminen on varmistettava poikkeuslupamenettelyssä.** Riistakeskuksen on huomioitava hakijan esittämä paikallinen tieto. Poikkeuslupa voi myös perustua useampaan luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan alakohdista a-e.



Lain tasolla kirjattavat muutokset

1. Suotuisan suojelutason viitearvo on kirjattava lakiin suurpedoille.

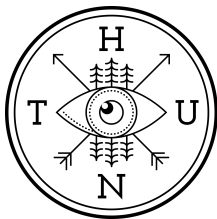
Suotuisa suojelutaso tai suotuisaa suojelutasoa kohti pääseminen, tai ettei näitä vaaranneta, on ehdoton edellytys kannanhoidollisen metsästyksen toimeenpanemiselle.

Hallituksen esitysluonnos jättää suotuisan suojelutason viitearvon ministeriön asetuksella säädettäväksi tai jätettäväksi säätämättä. Tämä altistaa päätöksenteon epäpoliittisille muutoksille.

Jos suotuisan suojelutason viitearvoa ei ole määritelty, populaation hetkellinen pieneneminen saattaa muuttaa suotuisan suojelutason epäsuotuisaksi kannan kehityksen suunnan vuoksi, vaikka pientynytkin kannan koko olisi sinällään suotuisalla suojelutasolla. Näin voisi käydä huolimatta siitä, että todellisuudessa kanta ei olisi vaarassa heiketä kyseisen tason alle, sillä kannan verotus suunniteltaisiin vuosittain. Suojelun taso luultavasti tulkittaisiin hallinto-oikeuksissa epäsuotuisaksi pelkästään populaatiokoon suunnan takia kuusivuotiskauden ajaksi, jos luontodirektiivin lajiraportoinnissa näin olisi Euroopan komissiolle direktiivin vaatimusten mukaan raportoitu.

Lisäksi on syytä korostaa, että erityisesti suden suotuisa suojelutaso on ennen kaikkea poliittinen päätös, joka tulisi siksi säätää poliittisesti eduskunnan toimesta. Luonnonvarakeskuksen johdolla on kehitetty suotuisan suojelutason viitearvon luomiseen käytettävä työkalu, jolla poliittinen päätös on mahdollista muodostaa. Vastuu päätöksen tekemisestä on eduskunnalla.

Ehdotamme seuraavia suotuisan suojelutason viitearvojen kirjauksia lakiin:



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

5

Susi: 250

Ennakkopäätöksessä KHO 2020:29 150-180 susiyksilön kanta linjattiin olleen elinvoimainen. 150 sutta on siis lainvoimaisesti varmuudella elinvoimainen. Suotuisan suojelutason arvo on oltava korkeampi, kuin pienin elinvoimainen kanta. Kerroin sille, kuinka paljon suurempi, voidaan päättää poliittisesti. Suden suotuisan suojelun arvoksi saadaan 250 myös Luonnonvarakeskuksen viitearvotyökalulla, Luonnonvarakeskuksen ohjeita noudattaen. Työkalu on toteutettu niin, että Luonnonvarakeskuksen esittämistä vaihtoehtoista valitsemalla ja ohjeita noudattamalla työkalulla ei voi saada muodostettua direktiivin vastaista viitearvoa.

Tämän lausunnon lopusta (Liite 1) löytyy tarkempi kuvaus, miten luku on muodostettu.

Karhu: 1500

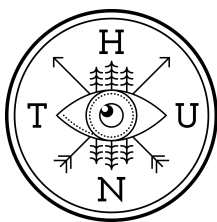
Lukema asetetaan Suomen ympäristökeskuksen luontodirektiivin lajiraportoinnissa käyttämän suotuisan suojelutason populaation elinvoimaisuuden populaatiokoon arviointien perusteella.

Tämän lausunnon lopusta (Liite 1) löytyy tarkempi kuvaus, miten luku on muodostettu.

- Ilves: 1500

Lukema asetetaan kuten karhulla. Tämän lausunnon lopusta (Liite 1) löytyy tarkempi kuvaus, miten luku on muodostettu.

Lakiin tulee lisäksi kirjata, että asetuksella säädetään, miten viitearvojen ylimenevää osaa verotetaan.



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

6

Asetuksella säädettävä ylimenevän osan verotus mahdollistaa joustavan metsästyksen alueellisten tiheyksien ja paikallisten tarpeiden mukaan ilman erillistä lakimuutosta.

2. “Erityinen ongelma tai tilanne johon on puututtava” lisättävä lakitekstiin

KHO on vaatinut, että 16 artiklan 1 kohdan poikkeus vaatii aina erityisen ongelman tai tilanteen, johon on puututtava. Tämän sanamuodon lisääminen lakiin olisi suoraviivaista. Erityistä ongelmaa tai tilannetta voisi sen jälkeen kuvata lain taustamuistiossa ja asetuksella alakohdittain (a-e), jonka jälkeen luvan myöntäjän ja hallinto-oikeuksien olisi helpompi tulkita poikkeamisella tavoiteltujen päämäärien lainmukaisuutta.

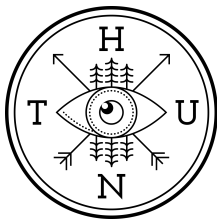
Nykyinen lain muoto:

41 a § ([18.2.2011/159](#))

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, nädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

Ehdotamme lakia muutettavaksi seuraavaan muotoon:



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

7

41 a §

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle

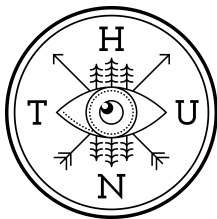
Jos on olemassa puuttumista vaativa erityinen ongelma tai tilanne ja jos muuta tyydyttävää ratkaisua erityisen ongelman tai tilanteen ratkaisemiseksi ei ole, eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

3. Luvan myöntäjän ei tule voida jättää hoitosuunnitelmaa huomiotta.

Hoitosuunnitelmat on voitu ottaa huomioon tähänkin saakka. Hallituksen esitysluonnoksen sanamuoto jättäisi Riistakeskukselle harkinnanvaran, mahdollistaen hoitosuunnitelmien sivuuttamisen haettua lupaa evättäessä. Jos sitä vastoin myönnetystä luvasta valitettaisiin, valituksen HaO käsittelyssä kannanhoitosuunnitelman validit kohdat jouduttaisiin luultavasti joka tapauksessa ottamaan huomioon valittajan näin esittäessä. Tämä heikentäisi päätöksenteon johdonmukaisuutta luvan hakijan näkökulmasta. Ehdotamme että lakiehdotuksessa kirjattu muotoilu

*“Lupaharkinnassa **voidaan ottaa huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat.**”*

muutetaan muotoon:



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

8

Lupaharkinnassa on otettava huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat.

Vaihtoehtoisesti kannanhoidosuunnitelma tulisi jättää pois tästä kirjauksesta ja perustella sen merkitys niin myönteisille kuin kielteisille päätöksille vain valmistelumuistiossa.

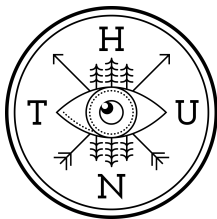
Valmistelumuistiossa perustelutavat asiat

“Erityinen ongelma tai tilanne, johon on puututtava” on kuvattava valmistelumuistioon.

- 1) KHO vaatii 16 artiklan kohdan 1 ja siten myös kannanhoidollisen metsästyksen perusteeksi erityistä ongelmaa tai tilannetta johon on puututtava. Erityistä ongelmaa tai tilannetta ei ole direktiivissä eikä tuomioissa tai ohjeasiakirjassa määritely. **Lain taustamuistiossa erityisen ongelman tai tilanteen määreitä kannattaisi käsitellä alakohdittain.**

Lausuttavan hallituksen esityksen perusteluissa on kuvattu, että kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan ennaltaehkäistä petotihentymistä aiheuttavia ongelmia. Lisäksi hallituksen esityksen perusteluissa on kuvattu vastaavasti, että ihmisten turvallisuuden ylläpitäminen on viranomaisten ensisijainen tehtävä (oikeuskanslerin lausunto) ja kannanhoidollinen metsästys on tässä työkalu. Riskin kasvu jo ennen vahinkojen realisoitumista tulisi kirjata erityiseksi ongelmaksi tai tilanteeksi, johon on puututtava.

Lisäksi tulisi kirjata vielä selkeämmin, että turvallisuuden tunteen menetys on jo sinällään riittävä peruste puuttumiselle. KHO on aiemmin ratkaissut



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

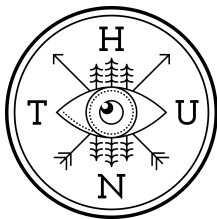
9

(KHO 2020:29), että esim. koulukyytien järjestäminen ja ihmisten käytöksen muuttuminen on merkki turvallisuuden tunteen menetyksestä ja kertoo tarpeesta poikkeusluville. Tällainen ihmisten käyttäytymisen muutos tulisikin esitöissä kuvata esimerkiksi erityisestä ongelmasta tai tilanteesta.

- 2) Lausuttavassa ehdotuksessa on kuvattu, että C-674/17 jälkeen KHO ei olisi hyväksynyt päämääriä kannanhoidolliselle metsästykselle. Sekä EUTI, että myös KHO ovat kannanhoidolliselle metsästykselle 16 1 e mukaisena päämääränä hyväksyneet sellaiset seikat, jotka edistävät kyseisen eläinlajin kannan suotuisan suojelutason säilyttämistä tai ennalleen saattamista. Erikseen esimerkkinä on käsitelty salametsästyksen ehkäisyä, joka on siten yksiselitteisesti EUTI:n ja KHO:n hyväksymä päämäärä. Lisäksi KHO on erikseen todennut, ettei ole poissuljettua etteikö kannan tihentymisestä johtuvien sosiaalisten ongelmien lievittäminen olisi 16 1 e mukainen peruste. Nämä molemmat päämäärät tulisi selkeämmin kirjata lain taustamuistioon, sen sijaan että todetaan, ettei yhtään päämäärää olla hyväksytty.

Erityisen tärkeää olisi kirjata, että kuten KHO on ratkaissut, ongelmien lievittäminen voi olla riittävää, eikä ongelmaa tarvitse ratkaista kokonaan tai yksin metsästyksellä.

- 3) Tieteellisessä kirjallisuudessa on vahva yhteisymmärrys siitä, että metsästyksellä voidaan vaikuttaa suurten nisäkkäiden ihmisarkuuteen ja elinympäristöjen valintaan kauemmas ihmisvaikutuksesta. Slovikosky & Montgomery, 2024 kirjoittivat katsausartikkelin "*Large mammal behavioral defenses induced by the cues of human predation*". Nämä tulee lisätä kirjata perusteluihin.



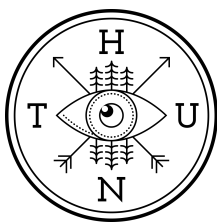
Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

10

Luvanhakijan oikeuksien toteutuminen on varmistettava poikkeuslupamenettelyssä:

- 4) Luvanhakijan oikeuksia tai velvollisuuksia ei ole tarkoin määritelty lakiesityksessä. Riistakeskus vaatii nykyään luvanhakijalta todistamisen päämäärästä ja päämäärän saavuttamisesta myös paikallisesti, mutta ei välttämättä silti ota luvanhakijan esittämää paikallista tietoa huomioon. Erityisesti petojen määrästä riistakeskus on päätöksissään ja oikeuskäsittelyissä todennut voivansa ottaa huomioon vain virallisten lähteiden tiedon. Tämä olisi ohjeistettava lain taustamuistiossa niin, että Riistakeskuksen on otettava lähtökohtaisesti huomioon luvanhakijan tuottama tieto. On luvanhakijan kannalta kestävämpää, jos hallinto-oikeus huomioi valituksia käsitellessään lähtökohtaisesti kaiken valittajan perustelun, mutta luvan myöntäjä ei huomioi hakemuksessa esitettyjä vastaavia perusteluja.
- 5) Hallituksen esityksen kohtiin 2.1, 2.3, 2.5, 4.1, Lakiehdotus ja Liite Rinnakkaisteksti kirjattu muotoilu "sivistykselliset vaatimukset" on epäselvä, sitä tulisi lain esitöissä ehdottomasti avata.
- 6) Ennakkopäätöksessä KHO 2022:48 on yksiselitteisesti kirjattu, että poikkeuksen on perustuttava **vähintään** yhteen 16 artiklan 1 kohdan a, b, c, d ja e alakohdassa luetelluista vaihtoehdoista. Riistakeskus on käyttänyt vain yhtä perustetta kerrallaan, vaikka hakemuksessa olisi esitetty useita.

Perustelumuistioon olisi kirjattava, että perusteita voi olla useammasta vaihtoehdosta yhtä aikaa. Tämä mahdollistaisi luvanhakijan esittämien perusteiden kokonaisvaltaisen käsittelyn mahdollisissa myönnettyistä luvista tehtävissä valituksissa. Nykytilanteessa Riistakeskuksen valitessa perusteista



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

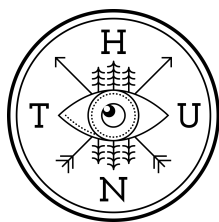
11

vain yhden, valitus saattaa menestyä, vaikka jokin muu hakemuksessa esitetty peruste tai perusteet yhdessä olisivat valituksen kestäneet.

Mikäli lakiteksti nykymuodossaan estää useamman perusteen käyttämisen yhtä aikaa, tulee myös lakiteksti muuttaa siltä osin, sillä KHO ei yhdessä perusteessa pitäytymistä direktiivin nojalla edellytä.

4. Lähdeviitteet

- Slovikosky, S. A., & Montgomery, R. A. (2024). Large mammal behavioral defenses induced by the cues of human predation. PNAS Nexus, 3(9).
<https://doi.org/10.1093/PNASNEXUS/PGAE382>
- <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/lajien-monimuotoisuus/luontodirektiivin-lajit>, kohta Luontodirektiivin lajiraportoinnit.



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

12

LIITE 1

Ehdotuksen tarkempia perusteluja.....	12
Suotuisan suojelutason viitearvojen perustelut.....	12
Susi.....	12
Karhu.....	14
Ilves.....	16
Asetuksella kuvattava populaation pistetiheysmalli.....	16
Riistakeskuksen harkinnanvara tai sidottu toimivalta lupapäätöksissä.....	18

Ehdotuksen tarkempia perusteluja

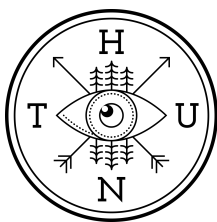
Suotuisan suojelutason viitearvojen perustelut.

Susi

Luonnonvarakeskuksen työkalulla tehtiin simulointeja viitearvoksi. Tehtiin seuraavat valinnat simuloinnissa:

”Yhteys muihin populaatioihin huomioidaan” Valittiin, että huomioidaan.

”Valitse siedettävä sukusiitosheikkouden kasvu”: Vaihtoehdot valittavissa 10% tai 26%. valittiin 26% (tämä vastaa Ruotsin soveltamaa 50/500 sääntöä. 10% vastaisi 100/1000 sääntöä).



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

13

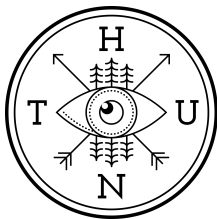
"Valitse hyväksyttävä aliarviointiriski* (%)." Valittiin 50%.

Varovaisuusperiaatteen mukaan voidaan valita 50% tai pienempi lukema.

*Arviointiriski: Työkalussa käytetyt arviot ovat käyrinä kuvattuja todennäköisyysjakautumia. Jos arviointiriski on 50%, niin lukema on täydellisessä gaussin käyrällä keskellä, eli arvio on yhtä todennäköisesti yliarvio kuin aliarvio. Jos aliarviointiriski on esim. 10%, niin arvion käyrän pinta-alasta 90% jää vasemmalle puolelle. Arvio on tällöin 90% todennäköisyydellä yliarvio ja 10% todennäköisyydellä aliarvio.

Työkalussa on tehty merkittävä määrä esivalintoja ja työkalu ohjaa käyttäjän valintoja kertoen millaisia valintoja on tehtävissä direktiivin vaatimusten täyttymiseksi. Tässä kuvatuilla direktiivin mukaisilla valinnoilla on simuloitu pienin geneettinen elinvoimainen populaatiokoko, joksi muodostui 248 yksilöä (maaliskuun kanta). Työkalulla simuloidaan myös demografinen pienin elinvoimainen populaatiokoko. Työkalussa on kuitenkin ehtona, että valitaan korkeampi. Demografisesti pienimmäksi elinvoimaiseksi populaatioksi saadaan perustellusti määritettyä jopa alle 100 yksilön populaatio, joten työkalussa jatkettiin vain geneettisen pienimmän elinvoimaisen populaation arvon käyttöä suotuisan suojelutason määrittämisessä.

Viitearvomenetelmän valinta. Tässä kohtaa määritetään viitearvo käyttäen pienintä elinvoimaista populaatiota (248 sutta maaliskuussa). Voidaan valita usean eri menetelmän välillä. Huomiolle pantavaa on, että viitearvo on oltava suurempi, kuin pienin elinvoimainen populaatio. Valitaan **"(2) Varovaisempi GPEP. Kun käytetään pienempää aliarviointiriskiä kuin geneettisesti pienintä elinvoimaista populaatiota (GPEP) määritettäessä, saadaan viitearvo, joka on aina suurempi kuin määritetty GPEP."** Valittiin 48%, joka on pienempi, kuin aiemmin valittu aliarviointiriski (oli valittu 50%).



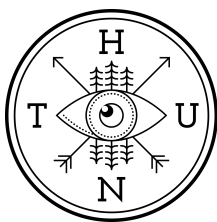
Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

14

Näillä valinnoilla saadaan suotuisan suojelutason viitearvoksi 250 sutta. Lisäksi huomion arvoista on, että tämä lukema pitää sisällään oletuksen, että Suomen susikanta on jakaantunut kahteen eri osapopulaatioon (itäinen ja läntinen osapopulaatio). Lukema 250 on siis molempien populaatioiden yhteenlaskettu yksilömäärä. Tämä on hyvin merkityksellinen seikka, sillä tulkinta kahden osapopulaation tarpeesta on direktiivin ohjeiden valossa kyseenalaistettu voimakkaasti myös asiantuntijoiden toimesta. Ilman tulkintaa kahdesta osapopulaatiosta, geneettinen pienin elinvoimainen populaatio asettuisi merkittävästi alemmaksi. Tämä on yksi syy perustella valintoja, joiden tuloksena suotuisan suojelutason viitearvoksi muodostuu vain hieman pienimmän elinvoimaisen populaation määrää isompi arvo (katso kohta "viitearvomenetelmän valinta"). Toinen perusteltu syy hyväksyä pieni ero pienimmän elinvoimaisen populaation ja suotuisan suojelutason viitearvon välille on se, että verotettava yksilömäärä rajataan vuosittain asetuksella. Mikäli kanta laskee alle viitearvon, on mahdollista reagoida nopeasti ja tehokkaasti. Mikäli raja alittuu, ei kannanhoidollista metsästystä toteuteta. Viitearvo 250 siis sisältää mallissa kahden populaation oletuksen. Viitearvoa ei ole laissa tarpeen jakaa eri populaatioille erikseen, sillä mahdollinen verotus suunnitellaan ja toteutetaan kuitenkin alueittain ja viitearvon 250 jakautuminen osapopulaatioihin voidaan tarvittaessa huomioida asetuksessa. Populaatioiden rajat, populaatioiden mahdollinen yhdistyminen tai populaatioiden erillisinä pysyminen eivät ole ennakoitavissa, vaan asetuksella todellinen tilanne on huomioitavissa tehokkaammin.

Karhu

Suomen ympäristökeskuksen toteuttamia lajiraportointeja hyödyntäen, KH suunnitelmissa kuvatulla tavalla yli 1100 yksilöä on ollut kaikissa Euroopan

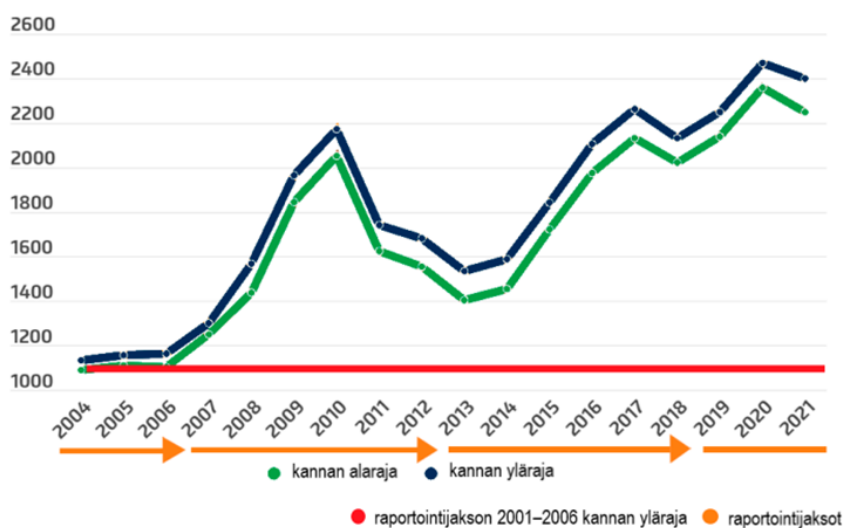


Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

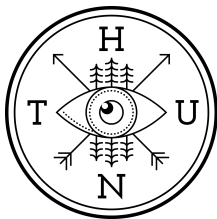
15

komissiolle tehtävissä lajiraportoinneissa suotuisalla suojelun tasolla (katso **Kuva 1**). Lisätään 30% ja pyöristetään ylöspäin lähimpään satalukuun, saadaan 1500 yksilöä. Asetettaisiin siis selkeästi ylemmäksi pienimmästä mahdollisesta raja-arvosta, koska karhu on riistalajina arvostettu ja siksikin esim suteen verrattuna paremmin siedetty. Populaation koon tuorein arvio olisi otettava huomioon annettavassa asetuksessa. Viitearvoa sovellettaisiin silloin, kun lajin levinneisyys ja elinympäristön tila on luontodirektiivin lajiraportoinnissa arvioitu suotuisaksi.

Kuva 1. Karhukannan kehitys Suomessa vuosina 2004–2021 ja punaisella viivalla luontodirektiivin edellyttämän lajin suotuisan suojelutason raportointijakson 2001–2006 karhukannan kokoarvion yläraja boreaalisella vyöhykkeellä. Kannan kokoarvion yläraja (maksimipopulaatio) oli tuolloin 1 100 yksilöä. Suomen EU-jäsenyyden aikana tehtyjen kolmen raportointikauden yhteydessä (2001–2006, 2007–2012 sekä 2013–2018) karhun suojelutason on arvioitu olleen kaikilta osin suotuisa. Lähde Karhukannan kehitys: Luonnonvarakeskus. Raportointijaksot lisätty kuvaan.



Kuva 1 Kuvankaappaus Karhun kannanhoitosuunnitelmasta 2022, sivu 26



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

16

Ilves

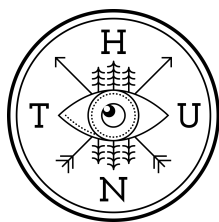
Vastaavasti kuten karhulla, ilveskanta on Suomessa ollut yli 1000 yksilöä kaikilla lajiraportointikausilla. Ilveksen kannanseuranta ei ole etenkään aiemmin ollut yhtä perusteellista kuin karhulla. Kuitenkin, kaikissa raportoinneissa Suomen ilveskannan on raportoitu olevan suotuisalla suojelutasolla. Kuten karhulla, ilvekselläkin voidaan määrittää suotuisan suojelutason viitearvoksi selkeästi mahdollista minimitasoa korkeampi lukema, asetetaan sama 1500 kuin karhulla.

Asetuksella kuvattava populaation pistetiheysmalli

Emme suosittele tarkastelua sidottavaksi kunta- tai RHY-rajoja mukaileviin kannanhoitoalueisiin, vaan ehdotamme tihentymäalueita tarkasteltavan joustavasti siten, että kannan ylittäessä määritellyn tiheyden tietyllä alueella, sitä voidaan pitää tihentymäalueen keskiönä. Tihentymäalueita tulisi käsitellä tiheysmallinnuksen menetelmin. Tätä varten tulisi luoda pistetiheysmalli, joka toisi uuden työkalun alueellisten tihentymien ja tihentymistä aiheutuvien ongelmien tarkastelemiseen sekä lupien perustelemiseen KHO:n ilvekselle ja karhulle vaatimalla tavalla.

Tämä estää sen, että koko maan suurpetopolitiikkaa pitäisi ohjata yhden valtakunnallisen kannan tai kannanhoitoalueen perusteella, vaikka tiheydet vaihtelevat voimakkaasti näiden sisällä.

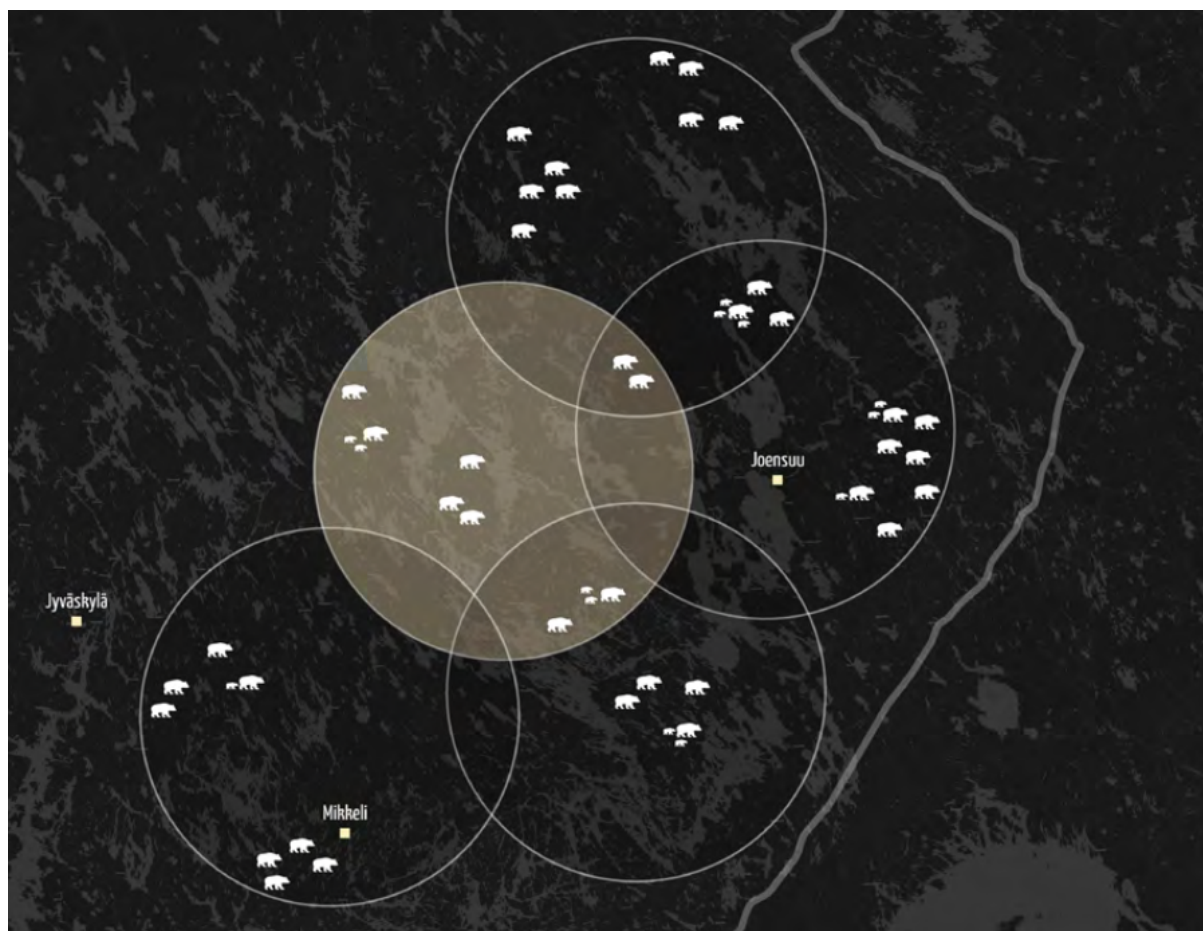
Kannanhoitoon liittyen pistetiheyttä tulisi tarkastella riittävän monessa toisiinsa liitettyssä vyöhykkeessä. Esimerkki (**Kuva 2**): vyöhykkeen ydinalue on 1 000 km² ympyrä, jota ympäröi viisi muuta 1 000 km² (100 000 ha) limittäistä ympyrää, jotka ovat n. 40-50 % limittäin ydinalueen kanssa. Tällä mallinnuksella saadaan määritettyä tihentymän tarkempi todellinen sijainti sekä kohdistettua ja



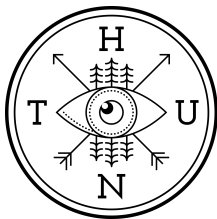
Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

17

perusteltua kannanhoidollisia poistoja alueellisesti tarkemmin. Mallinnuksessa on käytettävä apuna Luonnonvarakeskuksen vuotuisen raportoinnin lisäksi Tassu-järjestelmän tietoja, sekä viranomaisten muita tietoja.



Kuva 2 Pistetiheysmalli havainnollistettuna



Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

18

Riistakeskuksen harkinnanvara tai sidottu toimivalta lupapäätöksissä

Riistakeskus on hiljattain esittänyt luvanhakijoiden hallinto-oikeuteen tekemien valitusten käsittelyssä, että Riistakeskuksella on täysi harkintavalta lupien myönnössä ja siten myös olla myöntämättä lupia, jopa luvan perusteiden täytyessä. Käytännössä Riistakeskus onkin siten esittänyt, ettei sen tarvitse ottaa huomioon luvanhakijan esittämiä perusteluita. Kyseinen hallinto-oikeuden käsittely on yhä kesken, eikä Riistakeskuksen ratkaisun pitävyyttä ole näin ollen vielä ratkaistu.

Lakiin ei kuitenkaan tule säätää sanamuotoja, jotka sallivat riistakeskuksen jättää huomiotta joitakin lualle myönteisiä perusteita. Aiemman lainsäädännön esitöissä Riistakeskuksen toimivalta on kuvattu pitkälle sidotuksi, joka on hallintoasioissa harkinnanvaraisen vastakohta. Riistakeskuksen toimivalta lupien hylkäämisessä ja myöntämisessä tulee säilyttää pitkälle sidottuna, kuten tähänkin saakka. Nyt ehdotettu sanamuoto lisäisi Riistakeskuksen harkintavaltaa huomioon otettavan aineiston suhteen ja siten toimivaltaa ratkaista luvanhaku luvanhakijan kannalta kielteisesti. Tästä huolimatta myönteiseen päätökseen tulisi jatkossakin olla yhtä vahva perusta kuin aiemminkin ja siten harkinnanvaran lisääminen ei vaikuttaisi luvista tehtyjen valitusten menestymiseen millään tavalla. Tällainen harkinnanvaran lisääminen käytännössä helpottaisi ainoastaan lupahakemusten hylkäämistä.